

ONTWERPBESTEK BETREFFENDE HET RAPPORT OVER DE MILIEUEFFECTEN VAN HET GEWESTELIJK PLAN VOOR HET BEHEER EN DE PREVENTIE VAN AFVAL ("AFVALPLAN")

- voor advies van de Raad voor het Leefmilieu en de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, na overleg met het Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)
- voor goedkeuring door de Brusselse hoofdstedelijke regering.

INHOUD

CONTEXT.....	2
1. ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN UITWERKINGSMODALITEITEN VAN HET RAPPORT.....	2
1.1. DOELSTELLINGEN VAN HET MER.....	2
1.2. OVERHEIDSINSTANTIES WAARBIJ DIT ONTWERPBESTEK MOET WORDEN INGEDIEND VOOR ADVIES.....	3
1.3. KALENDER EN BUDGET	3
2. INHOUD VAN HET MER.....	4
2.1. SAMENVATTING VAN HET PLAN.....	4
2.2. DE RELEVANTE ASPECTEN VAN DE MILIEUSITUATIE ALSOOK HAAR WAARSCHIJNLIJKE EVOLUTIE ALS HET PLAN NIET WORDT UITGEVOERD.....	4
2.3. VERMOEDELIIK NIET TE VERWAARLOZEN EFFECTEN VAN HET PLAN, MILIEUPROBLEMEN MET BETREKKING TOT HET PLAN EN RELEVANTE MILIEUBESCHERMINGSDOELSTELLINGEN VOOR HET AFVALPLAN	4
2.4. ANDERE ASPECTEN.....	5
2.5. VERWACHTE DOCUMENTEN.....	6

Context

De Brusselse ordonnantie betreffende de beoordeling van de effecten op het milieu van bepaalde plannen en programma's¹ heeft tot doel "een hoog milieubeschermingsniveau te garanderen" en bij te dragen tot de integratie van "milieuoverwegingen in de uitwerking en de goedkeuring van plannen en programma's". En dit "met het doel een duurzame ontwikkeling te bevorderen".

Dit betekent dat, bij het opstellen van het nieuwe plan, een 'Milieueffectenrapport' of (of MER) moet worden opgesteld dat het voorwerp is van dit bestek. Dit rapport heeft tot doel de vermoedelijk niet te verwaarlozen effecten van het plan op het milieu te identificeren, beschrijven en beoordelen, en moet het mogelijk maken de diverse voorschriften voorgesteld door de plannen die momenteel worden uitgewerkt, eventueel aan te vullen of te heroriënteren. Het zal bovendien het plan moeten vergezellen wanneer dit aan een openbaar onderzoek wordt onderworpen.

Dit bestek heeft betrekking op het Afvalplan. Dat wordt uitgewerkt in de volgende context:

In aansluiting op de ordonnantie betreffende de preventie en het beheer van afvalstoffen², werden sinds 1993 diverse "Plannen voor het beheer en de preventie van afvalstoffen" ten uitvoer gelegd. Het derde, goedgekeurd in 2003, heeft betrekking op de periode 2003-2007.

1. Algemene doelstellingen en uitwerkingsmodaliteiten van het rapport.

1.1. Doelstellingen van het MER

Volgens de ordonnantie betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, heeft het Milieueffectenrapport tot doel "de vermoedelijk niet te verwaarlozen effecten van de tenuitvoerlegging van een plan of programma op het milieu te bepalen, beschrijven en beoordelen, alsmede van redelijke alternatieven die rekening houden met de doelstellingen en de geografische werkingssfeer van het plan of programma".

Daartoe is de volgende informatie³ noodzakelijk:

- een samenvatting van de inhoud, de hoofddoelstellingen van het plan of programma en de relaties met andere relevante plannen en programma's;
- de relevante aspecten van de milieusituatie alsook haar waarschijnlijke evolutie als het plan niet wordt uitgevoerd;
- de milieukenmerken van de gebieden die niet te verwaarlozen gevolgen kunnen ondervinden;
- de milieuproblemen waarop het plan betrekking heeft;

¹ Ordonnantie van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 maart 2004 (BS 30.03.2004), aangevuld door haar addendum (BS 18.05.2005), die richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 omzet.

² 7 maart 1991 (BS 23.04.1991).

³ Vermeld in bijlage I van de ordonnantie

- de doelstellingen inzake milieubescherming die relevant zijn voor het plan of het programma en de manier waarop met deze doelstellingen en de milieuoverwegingen rekening werd gehouden tijdens de uitwerking ervan;
- de vermoedelijk niet te verwaarlozen gevolgen voor het milieu;
- de beoogde maatregelen om alle niet te verwaarlozen ongunstige gevolgen van de tenuitvoerlegging van het milieuplan of –programma te voorkomen, te beperken en, in de mate van het mogelijke, te compenseren;
- een presentatie van de mogelijke alternatieven en van hun verantwoording, en een beschrijving van de beoordelingsmethode, met inbegrip van eventuele moeilijkheden die zich hebben voorgedaan (technische tekortkomingen of het ontbreken van knowhow) bij het garen van de vereiste informatie;
- een beschrijving van de beoogde follow-up maatregelen;
- een niet-technische samenvatting van de informatie, bedoeld in de punten hierboven.

1.2. Overheidsinstanties waarbij dit ontwerpbestek moet worden ingediend voor advies

Na overleg met het Gewestelijk Agentschap voor Netheid zal dit ontwerpbestek voor advies worden voorgelegd aan:

- Milieuraad
- Economische en sociale raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1.3. Kalender en budget

De studie over de milieueffecten van het 'Afvalplan' zal van start gaan zodra het bestek is goedgekeurd en zal binnen een termijn van drie maanden worden uitgevoerd. Zij is ten laste van het eigen budget van Leefmilieu Brussel, in samenwerking met het GAN voor eventuele specifieke studies.

Aangezien de Milieueffectenrapporten tot doel hebben de plannen doeltreffender en transversaler te maken, zal de beoordeling gebeuren volgens een zich herhalend en continu proces, parallel met het opstellen van het plan.

De conclusies van het MER kunnen aanleiding geven tot vragen die tijdens het openbaar onderzoek moeten worden besproken.

2. Inhoud van het MER

2.1. Samenvatting van het plan

Een samenvatting van het plan zal de volgende elementen bevatten:

- de belangrijkste doelstellingen van het afvalplan en de krachtlijnen van de overwogen acties
- het onderzoek van de verbanden tussen het afvalplan en andere relevante plannen en programma's (besproken in punt 2.4.1.)

2.2. De relevante aspecten van de milieusituatie alsook haar waarschijnlijke evolutie als het plan niet wordt uitgevoerd

Dit deel heeft tot doel de milieuproblemen te beschrijven die het afvalplan programma zal bestrijden, en hun waarschijnlijke evolutie indien het plan niet wordt uitgevoerd. Het moet ook de verwachte effecten van het plan op die problemen toelichten.

De beschrijving van de stand van zaken moet gebaseerd zijn op de gegevens die het beoordeelde plan/programma ondersteunen en op de gegevens die nu al geïntegreerd zijn in het recentste Verslag over de Toestand van het Brusselse Leefmilieu. Dit deel kan ook gebaseerd zijn op eventuele andere, recentere of meer gedetailleerde gegevens (technische rapporten, ...) die beschikbaar zijn bij het Gewest, en meer in het bijzonder bij het BIM of Net Brussel en, indien dat relevant en uitvoerbaar is (termijnen, technische middelen, personeel, budgetten) binnen het toegestane kader, bij andere informatiebronnen.

In het kader van het 'afvalplan' wordt 2005 als referentiejaar gebruikt, en 2007 voor bepaalde sectoren (kantoren, scholen, handelszaken).

De analyse van de milieusituatie zal meer in het bijzonder gebaseerd zijn op 4 documenten:

- Balans van het afvalplan 2003-2007
- Staat van het leefmilieu 2003-2006
- Studie over de CO₂-effecten van het afvalbeheer, inclusief preventiemaatregelen (die eind maart 2008 zal worden ingediend)
- Studie van de afvalproductie in de sector van handelszaken, kantoren en scholen (die zal worden ingediend eind februari 2008)

Wat de CO₂-effecten van het afvalbeheer betreft, zal de beschrijving van de evolutie van de situatie (met en zonder uitvoering van het plan) gebaseerd zijn op simulaties, uitgevoerd tijdens het opstellen van de 'lucht-/klimaatplannen' (voorspellingen). Deze beschrijving zal uitgevoerd worden samen met het ANB

2.3. Vermoedelijk niet te verwaarlozen effecten van het plan, milieuproblemen met betrekking tot het plan en relevante milieubeschermingsdoelstellingen voor het afvalplan

Dit deel analyseert niet alleen de effecten van het afvalplan in het licht van zijn hoofddoelstelling (afvalbeheer en -preventie), maar ook zijn zijdelingse gevolgen,

zowel positieve als negatieve (bv. op het vlak van volksgezondheid, effecten op de productie van broeikasgassen, ...).

Het MER zal zich buigen over de diverse maatregelen die door het afvalplan overwogen worden en de vermoedelijk niet te verwaarlozen effecten, zowel positieve als negatieve, van het plan op het milieu in ruime zin en op de volksgezondheid evalueren.

Het MER zal ook kwalitatief de effecten evalueren van de diverse maatregelen voor de diverse thema's van het levenskader, vermeld in de bijgevoegde tabel 1 die, voor elk thema, een aantal onderwerpen voorstelt om verder uit te werken (indicatieve, niet-beperkende lijst).

De analyse van de effecten op de leefwereld moet meer gedetailleerd zijn voor bepaalde krachtlijnen van het plan die belangrijke gevolgen hebben. Bijzondere aandacht zal daarbij gaan naar de milieueffecten van de diverse afvalverwerkingsmethoden.

In het kader van diverse scenario's zal alleen rekening gehouden worden met de volgende belangrijke thema's:

- De **CO₂-uitstoot** bij het inzamelen of verwerken van het afval, en anderzijds de CO₂-uitstoot die vermeden wordt dankzij de maatregelen voor preventie of hergebruik
- De risico's van **asbest** voor het milieu en de bevolking
- De effecten op de **luchtkwaliteit** van de nuttige toepassing als materialen van organisch afval en de nuttige toepassing voor energie van afval

Indien het ontwerpplan andere elementen bevat die niet te verwaarlozen effecten op het milieu kunnen hebben, zullen die meer ten gronde worden bestudeerd.

Het effectenrapport moet de positieve en negatieve effecten van de diverse opties van het afvalplan bepalen.

Om de besluitvorming te vergemakkelijken, zal geprobeerd worden de diverse geanalyseerde thema's te vergelijken.

2.4. Andere aspecten

2.4.1. Doelstellingen van de milieubescherming, bepaald op internationaal, communautair, nationaal of regionaal niveau, die relevant zijn voor het plan en manier waarop deze doelstellingen in overweging werden genomen

Dit deel heeft tot doel de manier te beoordelen waarop de doelstellingen van andere plannen en programma's (internationaal, nationaal, regionaal) met effecten op het milieu in overweging werden genomen tijdens de uitwerking van het afvalplan.

In dit deel wordt bijgevolg de coherentie van het afvalplan beoordeeld ten opzichte van de reglementeringen en van andere plannen zoals:

- gewestelijke plannen 'geluid', 'lucht/klimaat' en, wanneer het voltooid is, IRIS II
- de afvalplannen van Vlaanderen en Wallonië
- de kaderrichtlijn Afval en de Europese thematische strategieën
- het federaal plan voor productiebeheer

2.4.2. Milieukeurmerken van de gebieden die vermoedelijk op niet te verwaarlozen manier beïnvloed kunnen worden door het plan en milieuproblemen in verband met het plan die er betrekking op hebben

In dit deel worden de gebieden beschreven die vermoedelijk op niet te verwaarlozen manier beïnvloed kunnen worden door de uitvoering van het afvalplan. Meer in het bijzonder beoordeelt het de effecten van het plan op gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn (Nature 2000, ...).

2.4.3. Beoogde maatregelen om niet te verwaarlozen ongunstige gevolgen van de tenuitvoerlegging van het milieuplan of te voorkomen, te beperken en, in de mate van het mogelijke, te compenseren;

Dit deel heeft tot doel na te gaan in hoeverre de ongunstige effecten van het afvalplan geminimaliseerd worden.

Het MER analyseert de maatregelen van het plan die het mogelijk maken de niet te verwaarlozen negatieve effecten te compenseren, en stelt eventueel aanvullende maatregelen voor.

2.4.4. Voorstelling van de mogelijke alternatieven

Dit deel heeft tot doel de (maatschappelijke) keuzes die de basis vormen van het plan toe te lichten (prioriteiten, keuze tussen verschillende opties, ...).

In dit deel worden de alternatieven besproken die in het kader van het afvalplan kunnen worden overwogen, alsook hun verantwoording. Deze alternatieven moeten toegelicht worden ten behoeve van het openbaar onderzoek.

2.4.5. Beoordelingsmethoden en aangetroffen moeilijkheden

Dit deel heeft tot doel een licht te werpen op de beperkingen van de uitgevoerde beoordeling.

In dit deel wordt een kritische analyse gemaakt van de gebruikte beoordelingsmethoden, en worden de moeilijkheden beschreven die werden aangetroffen tijdens deze evaluatie (ontbreken van gegevens, beperkingen van de modellen, gebrek aan historische achtergrond, ...).

2.4.6. Maatregelen die overwogen worden voor de follow-up van de uitvoering van het plan

Het MER onderzoekt de maatregelen van het plan die gericht zijn op de follow-up van zijn uitvoering en meer in het bijzonder van de methoden en de indicatoren.

2.5. Verwachte documenten

2.5.1. Globaal rapport: Samenvatting & conclusies

Dit deel is een samenvatting van de belangrijkste milieueffecten van het plan die de evaluatie aan het licht heeft gebracht.

2.5.2. Lijst van bronnen en bibliografische referenties

Het MER vermeldt de referenties en bronnen van de gebruikte informatie. Deze lijst vermeldt:

- de titel van het referentiedocument;
- de datum van publicatie en/of goedkeuring;
- de opsteller;
- de bouwheer.

2.5.3. Niet-technische samenvatting

De 'niet-technische samenvatting' bevat de belangrijkste conclusies van de studie, en vermeldt meer in het bijzonder de voor- en nadelen van de diverse alternatieven en aanbevelingen.

De niet-technische samenvatting heeft tot doel het publiek en de overheid in te lichten over de gevolgde methode, de redenen voor de gemaakte keuzes en de onderwerpen waarover het openbare onderzoek meer in het bijzonder zou moeten gaan.

TABEL 1: LEVENSKADER

Thema's	Thematieken	Indicatieve lijst van onderwerpen
Bepaling van het EFFECT van het plan OP:		
KWALITEIT van het MILIEU en KWALITEIT van het LEVEN	BUITENLUCHT	<i>De emissies van luchtverontreinigende stoffen door verwerkings- en terugwinningsinstallaties voor afval, het transport in het kader van de afvalophaling, ... en het potentieel, eigen aan preventie, om de afvalproductie te verminderen.</i>
		<i>Immissies van luchtverontreinigende stoffen</i>
	GELUIDS- en TRILLINGSOMGEVING	<i>Geluidsniveaus (achtergrondgeluid, nachtlawaai, lawaai bij evenementen, ...)</i>
	BIODIVERSITEIT	<i>Sluikstortingen in de natuurlijke habitatgebieden 'Natura 2000' en andere gebieden die een beschermingsstatus genieten, alsook de gebieden met hoge biologische waarde en de braakliggende zones in de stad.</i>
		<i>Verspreiding van niet-inheemse soorten via compostering</i>
	GROENE RUIMTEN, STEDELIJK LANDSCHAP & BEBOUWD EN NIET-BEBOUWD PATRIMONIUM	<i>Effecten van installaties voor afvalbeheer op de stadslandschappen.</i>
	GEZONDHEID en MILIEU	<i>Effecten van het lawaai veroorzaakt door de vuilniswagens</i>
		<i>Het risico eigen aan het opslaan van afval in woningen</i>
		<i>De asbestbesmetting van gebouwen en de risico's eigen aan de verwijdering van asbest.</i>
		<i>De risico's van verspreiding van GGO's en ziekteverwekkende organismen</i>
KLIMAATVERANDERING	PREVENTIE/ KLIMAATVERANDERING	<i>De emissies van broeikasgassen te wijten aan de maatregeling voor afvalpreventie en -beheer.</i>
DUURZAAM BEHEER van de NATUURLIJKE RIJKDOMMEN	ENERGIE:	<i>De energiewinning via afvalverwerking (de energieafhankelijkheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)</i>
		<i>Het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen en de productie en het gebruik van nieuwe brandstoffen (H₂, biobrandstof, ...)</i>
	AFVAL	<i>De hoeveelheid huishoudelijke, gemeentelijke en niet-huishoudelijke afvalstoffen en hun aard en oorsprong</i>
		<i>De selectieve ophalingen van recyclebaar droog afval, organisch afval, gevaarlijk afval en bepaalde specifieke stromen</i>
		<i>De hoeveelheden voorbehandeld of behandeld afval in het BHG (verbranding, compostering, sortering)</i>
		<i>De hoeveelheden afval voorbehandeld of behandeld in de andere Gewesten of buiten België</i>
		<i>Het preventie- en recyclagepotentieel</i>
	Oppervlakte- en grondwater	<i>De waterverontreiniging ten gevolge van individuele of collectieve compostering van afval</i>
		<i>Ongecontroleerde lozingen van gevaarlijk afval in de riolen</i>

BEVOLKING	WERKGELEGENHEID	<i>Het scheppen van werkgelegenheid in de afvalsector in het BHG</i> <i>De tewerkstelling in de sector van de sociale economie</i>
	DIENSTEN	<i>De dichtheid/ het aantal ophalings- en inzamelpunten voor afval (glascontainers, containerparken, stortplaatsen enz.)</i>
CONSTRUCTIE	GEBOUWEN EN WONINGEN	<i>Gebruik van gerecycleerde materialen in de bouwsector</i>
		<i>De productie van asbest (al dan niet gebonden)</i> <i>De effecten van de inzameling op het gebruik van de ruimte in de gebouwen.</i>
	BOUWPLAATSEN	<i>Aandeel van het bouwafval bestemd voor hergebruik of recyclage</i> <i>het sorteren van afval op de bouwplaatsen</i>
GRONDGEBRUIK	KWALITEIT VN DE BODEM	<i>De bodemverontreiniging door diverse types van niet-huishoudelijk afval</i>
		<i>Bodemverontreiniging tijdens hergebruik van slib</i>
		<i>Behandelingwijze van het afval geproduceerd bij de sanering van verontreinigde plaatsen</i>
VERVOER	VERKEER & VERPLAATINGSWIJZEN	<i>Toename van het aantal zware voertuigen en gevolgen voor de mobiliteit</i>
PRODUCTIE- EN CONSUMPTIEWIJZEN	Preventie en beheer van de risico's eigen aan het gebruik en het aanmaken van CHEMISCHE STOFFEN	<i>Gebruik van bepaalde gevaarlijke producten door gezinnen en ondernemingen.</i> <i>De sensibilisering van de sector van de metaalbewerking voor het potentieel gevaar van metaalbehandelingsbaden</i>
	AFVALpreventie en beheer van MATERIELE HULPBRONNEN	<i>Preventiepotentieel voor het afval van de gezinnen, kantoren, handelszaken, scholen en ondernemingen</i>

Tabel 1. Levenskader